

NOĆ U KOJOJ SU NAS PREDALI!

Dnevni raspored rada Centra za kriptozastitu (CKZ) za dan 24. listopada '91. godine
 - P. Moretić i I. Vekić - CKZ, Villa Palma
 - S. Antolović i M. Crnčević - satelitska postaja "Kišobran Dbk 2", bivša zgrada SDK, danas ZAP

Bilješke:
 Čitav dan jaki topnički napadi neprijatelja i pomorski desant na Kupare. Pala Župa!

Oko 18,00 sati
 Nakon desanta samoinicijativno povlačenje s Dubca, nakon desanta u Kupare i pada Župe.

Oko 19 - 20 sati
 Povlačenje naše obrane s Brgata (zapovijed o povlačenju, organizirano) SRD i TVRĐAVA IMPERIJAL NAPUŠTENI!

DUBROVNIK OSTAO OTVORENI I NEBRANJENI GRAD!

Poslije 21,00
 Načelnik PU Đuro Korda izdao zapo-

Dubrovački list najavljuje za idući broj: razgovor sa Živkom Tolićem, ratnim zapovjednikom Centra za obavješćivanje Dubrovnika, te Okrugli stol sa sudionicima "Noći kada su nas predali". Također List nastavlja s objavljivanjem dokumenata iz ratnog razdoblja

Načelnik PU Đuro Korda izdao je zapovijed da, ako neprijatelj ujutro uđe u Grad, ne pružamo otpor, već da se predamo dostojanstveno, radi manjih žrtava. Nastala je panika i zebnja • Ministar Ivan Vekić dao je (usmeno) odobrenje da preuzmemo komandu i organiziramo obranu, a sve koji se neće boriti i braniti Grad, razoružamo i zatvorimo pa makar to bio i sam načelnik PU! Baš je tako rekao • Naredba je bila da ne smijemo pucati i pružati otpor, već samo javiti UKW vezom o dolasku četnika prema Gradu. Nije nam bilo jasno jesmo li na magistralu poslani radi obrane Grada ili radi nečijeg bježanja, kad nismo smjeli pucati?

vijed da, ako neprijatelj ujutro uđe u Grad, ne pružamo otpor, već da se predamo dostojanstveno radi manjih žrtava. Ivica Vekić ga hito pitati: "Kako to misli dostojanstveno?," ali nije stigao. Nastala je panika i zebnja. Mnogi su napustili Palmu i rastrkali se po Gradu. SJP se premjestila u Stari grad i zatvorili se, a neki su uhvatili vezu za Ston. Zapovjednik "specijalne postrojbe" tada je bio Krešo Mandić.

Oko 22,00
 P. Moretić tražio preko satelita operativni štab MUP-a RH i načelnika A. Glazara da dobije odobrenje za uništenje

sredstava KZ (kriptozastite), kako ne bi pali u ruke neprijatelja i time onemogućili rad slobodnom dijelu RH - blokirali bi ga.

Operativni dežurni **Branko Belak** tražio točno izvješće o situaciji i obrani Grada, jer im je prije toga načelnik PU Đuro Korda podnio netočni izvještaj kako čvrsto držimo sve položaje kao i prethodnih dana i da u nema promjena. Moretić podnio točno i iscrpno izvješće i naglasio da je Dubrovnik praktično otvoreni, nebranjeni grad, jer se obrana raspala, a počela je panika i bježanje. Na Belakov upit da li ima boraca koji bi se borili i branili Dubrovnik, Moretić je rekao da ima i da je naša odluka da se borimo, branimo Grad i radioje poginemo, nego da se predamo.

Na to je ministar Ivan Vekić dao (us-

meno) odobrenje da preuzmemo komandu i organiziramo obranu, a sve koji neće da se bore i brane Grad, da razoružamo i zatvorimo, pa makar to bio i sam načelnik PU! Baš je tako rekao. Pomoć u oružju dobit ćemo preko Ministarstva obrane, ali moramo izdržati s ovime što imamo.

Oko 22,00 sati
 Prevoditelj EU promatrača **Petar Mihočević** zvaao Ameriku - Washington -

vezu **Gerorga Busha**, predsjednika SAD-a i prikazao stvarnu situaciju. Dobio povratnu informaciju da SAD neće dozvoliti razaranje Dubrovnika, ali mi moramo izdržati u obrani. State department donio odluku o tome, a George Bush upravo potpisao. Zatraženo da izdržimo barem tri dana. Dok odluka ne prođe diplomatsku proceduru, do Beograda i Zagreba. Neki

žalo sastanak.
Oko 23,30 sati
 U PU došao Ante Suljević (sa tog sastanka). PU je dobila zadaću da pošalje dvije patrole radi izvidanja i to jednu kod hotela Belvedere i drugu na magistralu. U prvoj su pošli policajci I. PP Dubrovnik - Mirsad Kurtović i Samir Spahić, a za

drugu patrolu je A. Suljević odredio krim policiju sa **Zdenkom Rajićem** na čelu. Isti je to odbio govoreći da je to ludost, jer da je sve gotovo i više nemamo nikakvih šansi. Izbio je oštar verbalni sukob i prepirka, tako da se zamalo...

(nastavak na str. 31.)

Pero Moretić (u sredini) s kolegama Martinovićem i Božovićem

Obrana Dubrovnika: 24.-25. listopada '91.

NOĆ KAD SU NAS PREDALI!

(nastavak sa str. 19.)

...nisu potegnuli pištolji. Ni usprkos prijetnjama nitko nije htio ići u patrolu na magistralu. Većina se razbjježala, a ostali su svi bili manji od makova zrna.

Dok smo pripremali sredstva KZ za uništenje, što bismo učinili samo u slučaju da više ne bude nikakva zavora, slušali smo to natezanje, svadu i kukanje. Neki su pobjegli doma čuvati svoje žene i djecu.

Mi smo već bili odlučili da ćemo se boriti, braniti Grad i radioje poginuti, nego se predati. Bili smo mrtvi hladni, bez imalo straha, puni snage i priksa.

Nakon izvršenih priprema za uništenje sredstava KZ u Centru KZ je ostao **Ivica Vekić**, sa zadaćom da u zadnjem trenutku miniranjem uništi sredstva KZ. Na satelitskoj postaji bio je **Marinko Crnčević**, gdje je nakon obavješćivanja razgovor sa Amerikom i molbi da nešto učinimo i poduzmemo za spas Grada Zaspao Petar Mišo Močević. KVRC je vodio operativni **Božidar Maškarić**, a operativni štab PU Miljenko Lučin. Dežurni operativni u PPU bio je Slobodan Bursać, negda su čitavu noć zvali telefonom s pitanjem dokle su došli tenkovi, vjerojatno oni iz Zapovjedništva.

Srećko Tolja s pomoćnicima sakrio je dio dokumentacije i sred-

stava veze i EOP-a, te otišao kući.

S. Antolović i P. Moretić su se dobrovoljno javili da idu u izvidnicu na magistralu. **Naredba je bila da ne pucaju i ne pružaju otpor, već samo da jave UKW vezom o dolasku četnika prema Gradu. Nije nam bilo jasno jesmo li poslani radi obrane Grada ili radi nečijeg bježanja, kad nismo smjeli pucati?** Nama je bilo svejedno, mi smo bili odlučni boriti se i poginuti, radije nego se predati!

Tako je CKZ bio jedina postrojba PU, koja je čitava 100% te kritične noći bila na radnim i borbenim mjestima! Tadašnji načelnik Kriznog štaba Dubrovnika i zamjenik načelnika PU Dubrovnik Azis Suljević je to pamti.

Oko 24,00 sati
 Točno u ponoć Radio Zagreb objavio je u Vijestima odluku State Departmenta SAD, koju je Mišo već prije dobio. Prisutni, njih tek nekoliko preostalih, tek tada su povjerovali u ono što smo prije poginuli. Nakon toga Moretić i S. Antolović pošli u izvidnicu na magistralu. Bila je poluvedra noć s punim mjesecom. Skoro nestvarna tišina i mir nakon ratnog užasa prethodnog dana. Stari grad je spavao u toj jezovitoj tišini. Pust i nijem; kao ukleti grad iz neke bajke. Bez jedinog svjetla, kao da u njemu nema ni jedne žive duše. Kao da se ništa sudbonosno ne događa. Kao da nije svjestan tog očajničkog, životnog - BITI ILI NE BITI ?!

Tu jezovitu tišinu i nezamislivi mir samo bi ponekad probudio pokoji uključen agregat ili mačka u potrazi za mrvicama hrane. Patrolirali smo pješčice (autom se nije moglo zbog kamenja na cesti; od granatiranja i zbog patrolnog broda koji je pratio naše kretanje) od petlje na lilijoj Glavici do Orsule cijelu noć i sutra dan do podne 25. listopada 1991. godine. Smijena nam je trebala doći u 6.00, ali isto tako nitko nije htio doći na magistralu.

Ujutro oko 8,00 sati
 Javili smo se telefonom iz obližnje kuće ispod petlje u operativni štab PU i dali detaljne informacije o stanju na položaju od Nuncijate do Dubca. Molili smo da nam bar netko donese hrane, bili smo gladni jer prethodnu večer nismo večerali. Još uvijek smo bili jedini branitelji na magistralu.

Oko 12 sati
 Javili su nam preko UKW veze da se povučemo jer nam nitko ni hranu nije htio donijeti gore, a mi bismo još sigurno htjeli ostati u izvidnici i obrani na magistralu. Bili smo naoružani: S. Antolović - automatska puška i pištolj; P. Moretić - posuđeni lovački poluatomat s 5 naboja i pištolj "Zbrojevka" 9 mm.

Ujutro, kad je svanulo imali smo izza Orsule bliski vizualni kontakt s četnicima, kolonom tenkova "JNA" s druge strane od Dupca prema Orsuli, sve do miniranog dijela magistrale. U tom trenutku se patrolni brod "JRM" ispred Lokrama okrenuo pre-

ma nama, otpuzali smo i sklonili se u usjek. Srećom nisu pucali na nas, pa nismo ni mi (tu je noć bilo potpisano, tko zna koje po redu, primije).

Te sudbonosne noći s 24. na 25. listopada 1991. godine bili smo jedini branitelji na magistralu prema tzv. JNA. Nas dvojica, "četiri oka u glavi" nasuprot cijelom Titogradskom i Trebinjskom korpusu s kopna i brodova JRM s mora. Ali nisu se usudili krenuti naprijed, da skoro slobodno ušetaju u Dubrovnik.

Tek nakon tri dana četnici su došli na Zarkovicu i izvjesili svoju zastavu. Kad smo to ugledali, plakali smo, nismo to mogli podnijeti.

Ponekad nam se sve to čini nevjerojatnim, kao da je bio san, ali nije, jer danas, svaki put kad prodemo magistralom iznad Grada, tijelo nam nesvjesno samo zadrhti. Streseno se. Moglo je i drukčije biti.

Često smo nesvjesni koliko je pak značica, bar simbolično, naša izvidnica i kako smo bili samo dvojica i koju je ulogu odigrala u obrani Dubrovnika 1991. godine: za SLOBODU ĐOMOVINE REPUBLIKE HRVATSKE!

Napisali: Pero Moretić i Stjepan Antolović, kolovoza 1996. godine u vječno slobodnom Dubrovniku.

Izjava Pera Moretića

ZAJEBALI STE PREDSDJEDNIKA!

Kad sam išao u Zagreb, čini mi se negdje devedeset treće, u Ministarstvu unutrašnjih poslova su me dočekali riječima: "Zajebali ste stvar momci, zajebali ste i nas i Predsjednika, vas dvojica ste krivi što tada Dubrovnik nije pao i što već tada nije priznata Hrvatska!" Jedan mi je kolega tada u Zagrebu rekao: "Nećete biti mirni dok ne kažete potpunu istinu!" Svi su tada pobjegli iz Grada, tražile su se civilke, bacale uniforme, na primjer u SZUP-u je ostao samo onaj mali Bralić. Kada se Luburić za Božić vratio natrag, pitao me: "Kako je bilo?," a ja mu kažem. "Veza je sve vrijeme radila, prekida nije bilo, ali nismo imali dovoljno podrške jer Vas nije bilo!" Odgovorio mi je kako je on imao važnijih poslova na drugim mjestima. Netočna je i izjava Petra Kriste u njegovoj knjizi kako su "Daidžini" momci došli u vilu Palmu ubiti Vareninu. To večer sam ja bio dežuran i zaustavio ih na ulazu, pokojni Hamdića se čak sa mnom naguravao, ali oni nisu tražili Vareninu, već Poljanica i Šikića, njih su htjeli ubiti. Kasnije su branitelji dali zakletvu kako će ih kad tad naći i ubiti, ali sklonili su ih u konzulate, mi smo zakletvu zaboravili, a oni su ostali živi. Znam samo nakon svega da mi nije угодно sa svim tim sjećanjima spavati, volio bih da su neke stvari odmah stavljene kako treba, sve bi bilo u redu, ne bi se danas bojao za sebe, za svoje dijete ... Bilo bi dobro znati istinu da se skine ta priča o tome kako gospari nisu branili Grad. Istina je da smo samo mi, šačica nas iz ovog grada ostali i obranili ovaj Grad!